

(Hekayə)

Surxay gözlerini açanda dan yeri təzəcə ağarıdı.

Göyüzünə səpələnmiş yastı buludlar şirin pambıq kimi çəhrayı rəngə boyanmışdı. Gözlerini qaldırıb ətrafa nəzər saldı.

Sahil boyu uzanan yulğun kolları başdan-başa şəhə bələnmişdi.

Ətrafı yulğun kollarının düyüvari yarpaqlarından süzülən şəhə damlarının istədiyi şoran toprağın duzlu qoxusu ilə yulğun kollarının turşməzə qoxusu bürünmüşdü.

O birdən-birə özünə gəldi. Xəlifcə başı ağrayırdı. Axsam içdiyiyə aranın təsiri hələ gedirdi. Ayağa qalxıb özünə nəzər yetirən də tamamilən çıpaq olduğunu anladı.

Çötün düzündə lüt olmasından bir anlıq utanı hissə keçən Surxay təzəcə əl atıb bayaq başını qoyduğu salofan paketdən paltarlarını çıxarıb geyinməyə başladı.

Surxayın 40 yaş var idi. Orta boylu idi. Təbi ki, qarın sandan onun da baxılı gətirmişdi. Şalvarını nə qədər yuxarı çəksə də yuxarı qalbmazdı. Buna baxmayaraq xeyli gevik idi.

Sovet vaxtı uzun müddət kolxozda aqronom işləmişdi. Sovetlər dağılandıqdan sonra ona verilmiş pay torpağını ekib becərməklə güzəranını keçirirdi.

Digər kəndlilər kimi o da on hektarlıq pay torpağına taxıl ekir, iyunda biçin zamanı yığdığı məhsulu Bakıdan gələn dəllalara məcburiyyət qarşısında dəyər dəyməzinə satıb ilboyu nisyə mal aldığı dükkanda borcunu bir xeyli azaldırdı.

Məhsulu saxlayıb payızda xird ələməyin də bir mənası yox idi. Dəllallar payızda da taxılı yaddaki qiymətə əlirdilər.

Həm də saxlanma şəraiti olmadıqından payıza qədər taxılın bir hissəsini siçovullar daşıyıb aparır, digər hissəsi də qurudulmuşuna görə çəkisi azalırdı.

Bununla belə o taxıl əkməyindən qalmırdı. Əksər kəndlilər belə edirdilər.

Yığıqları məhsulu uyğun qiymətə satıb xərdərini ödəyə bilməsələr də, taxıl ekini davam etdirir, qazandıqları gəlirlə heç olmağa ilboyu nisyə mal götürdükləri mağazaların borclarını ödəməyə çalışırdılar.

Surxayın heyət-bacasında da üzüm, nar, alma, amud, gavalı, giləs və başqa meyvə ağacları vardı, bostana xiyar, badımcan, pomidor ekir, bütün ailə bu heyətdən dolanırdı, hələ üstəlik bazara çıxarıb satmağa da bir şey qalırdı. Heyətdəki mal-qaranın, toyuq-cücanın xeyri də öz yerində.

Surxayın təsərrüfatdan gələn qazancı yeddi nəfərlik ailəni saxlamağa bir təhər bəs edərdi. Lakin toylar ona bu fürsəti tanımırdı.

Uzun müddət kolxozda aqronom işləmiş Surxayın nəinki kəndlərində, ətraf kəndlərdə, qonşu rayonlarda, Kürün o tayındakı kəndlərdə də tanınırdılar. Bu geniş dost-yaniş çevrəsi hər ay azı bir dənə toy dəvətnaməsi demək idi.

Düzdür hər ay toya gedib nəmər sal-

pozanlara xox gələ biləndə çak-çuklan da olur.

Surxay da məsləhətə uyub qızının toyu üçün saxladığı cöngəni satıb oğlunu işə düzəltmişdi. Amma hələ ki, oğlunun çak-çukunu görməmişdi.

Cehiz pulu düzəlməmiş cöngə də əldən çıxdığına görə axır vaxtlar yaman fikir edirdi ki, qızın toyunu layiqincə yola verə bilməz.

Bir də görürdün gecə yatdığı yerdə qəfil ayıldı, eləcə tumanda heyətə düşüb o baş bu baş var-gəl etməyə başladı.

Heyətdə bir xeyli gəzib dolaşdıqdan sonra nəhayət toxtayıb gəlib uzanırdı yerinə.

Bundan sonra da yuxu onu aparmırdı. İşığı yandırıb arvadı da oyadırdı. Yatağın

Su pərisi

maq kasıb ailənin büdcəsi üçün öhdəsindən asanlıqla gəlinəcək bir şey deyildi.

Artıq beş aydan çox idi ki, qızını xalası nəvəsinə nişanlamışdı.

Oğlan evi bu yaxınlarda gəlini aparmağa hazırlanırdı.

Cehiz almağa əlində nağd pulu olmadığı üçün o da hamı kimi toydan yığılacaq pulla cehiz almağı düşünürdü. Cehizi rayondakı mağazaların birindən nisyə götürüb sonra toydan yığılan pulla ödəmək olardı.

Qızının toyu üçün saxlayıb böyüclüyü cöngəni satmasaydı bu toy onun üçün bir o qədər problemli məsələ olmazdı.

Oktyabrda əsgərdən qayıtmış oğlunu rayonda təhlükəsizlik xidmətinə işə düzəltmək üçün ondan bir cöngənin pulunu istəmişdilər.

Tanış-biliş məsləhətləşmələrdən bir cöngənin puluna oğlanın Rayon Təhlükəsizlik Xidmətinə işə düzəltməyin sərfəli olduğunu öyrənmişdi.

Maaş az olsa da mühafizə işçiləri həm əl-ayaqları təmiz bütün günün formada gəzirilər, həm də arada mühafizə olunan ərazilərə icazəsiz daxil olanlara, qanunları

içində oturub Surxayın ta cavanlığından indiyə kimi gətirdiyi toyları sayıb-sadalamayağa başlayırdılar.

Siyahı tuturdular, yazdırdıqları nəmərləri hesablayır, bu dünyadan köçənlərini, başqa şəhərə köçənlərini, varlanlarını, kasıbları, xəsisin səxavətlisin ayırdırdı, kimin toyuna nə vaxt nə qədər pul saldıqlarını, hətman pulun ekvivalentinin hazırda nə qədər olduğunu dəqiqləşdirirdilər.

Surxayla arvadı bu yuxusuz gecələrin birində belə qərara gəlmişdilər ki, qızın toyunadək Surxay çağırırdıqları heç bir toydan qalmasın. Bütün toylara gedib əmməlicə nəmər yazdırırsın ki, qızın toyunda da yaxşı pul yığa bilsinlər.

Eybi yox toya qədər bir təhər qənaətlə qolanarlar. Surxayla arvadının son planları belə olmuşdu.

Dünənə Surxayın iki dəvətnaməsi var idi. Toyun biri kənddə idi. Digəri isə Kürün o tayında Tataramehlə kəndində vaxtilə kolxozda bir yerdə işlədikləri Alməmmədin oğlunun toyu idi.

Surxay əvvəlcə kənddəki toya oğlunu göndərmək, o taydakı toya isə özü getmək istəmişdi. Sırağağın məlum olanda ki, oğ-

Mirmehdi Ağaoğlu

lu dünənə gecə növbəsinə düşür, Surxay qərara aldı ki, kənddəki toya da özü getsin.

Bu toydan çıxandan sonra isə bir məşin dansı özünü verər o taydakı toya. Buna görə də kənddəki toya çox olummamağı planlaşdırmışdı.

Toya baş dostları ilə əmməlicə yeyib-icməyə qanşan Surxay bir də ayılır ki, gecə saat onbirdir.

Başı lovlı toydan çıxıb Kürün qırağı ilə səntrikə-səntrikə üz tutur kəndin ortasından keçən, kəndlilərin Böyük Yol adlandırdıqları yola san.

Yolda zəng etdiyi taksiciyə edən həmkəndlisi də telefona cavab vermir.

Tataraməhləyə piyada getmək isə çox müşkül məsələdir; gərəkdir kənd qabağa gedib körpünü keçəndən sonra, yerə də getdiyin qədər geri qayıdasan. Tataraməhlə kəndi Astanlı ilə qabaqqənşər idi-biri çayın bu sahilində, digəri o biri sahilində.

Surxayın dayandığı yerdən baxanda o tayda, dostunun heyətində qurulmuş mağarın tutqun işıqlarını görmək olurdu. Surxay birdən səmtini dəyişib özünü verdi yulğunluğa, sahile.

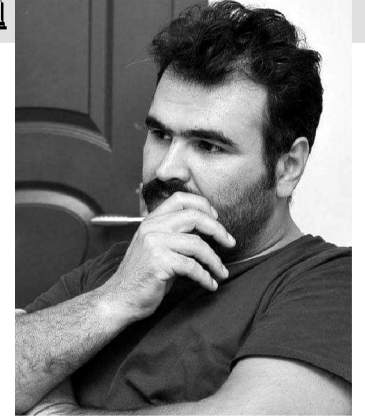
Ehtiyat üçün həmişə şalvarının arxa cibində gəzdirdiyi salofan paketi çıxarıb əvvəlcə səliqə ilə soyunub büküdü köynəyini, şalvarını, maykasını, ən nəhayət də tursikini onun içinə yığırdı.

Ən üstən isə ayaqqabısını qoydu. Mobil telefonu şalvarın qayışına keçirilmiş qoburunda idi.

Kürün bu qararıq, issiz sahilində lüt-anadangelmə qalan Surxayın bədənini ayı kimi tüküldü oğlundan onun çılpaqlığı qararıqda bir o qədər hiss olunmurdu. Surxay salofan paketin ağzını möhəmə bağlayıb bir əlinə aldı.

Soyuqluğu bədəninə xoş sərinlik yayan palçıq ayaqlarını topuğa qədər basa-basa ehtiyatla suya girdi. Suyla təmasından əmələ gələn su çəmbəlləri ondan uzaqlaşdıqca daha da böyüyür, qararıqda qeyb olurdular.

Bədənini titrədən soyuq sudan demli-

yi bir az keçən Surxay çiyinə kimi suda görünməz olanda qollarını açıb üzüməyə başladı.

Surxay paltarlarını geyinib çömbəldi. Göyüzü ağarmağa başlamışdı. Siqaret yandırılıb gecə olanları yadına salmağa çalışırdı.

Toydan çıxıb taksiyə zəng etməyini, yulğunluğa burulub sahile gəlməyini, yeni-yetmə çağılarında Tataraməhləyə toya baxmağa getmək istərkən Kürün bu tayla o tayını birləşdirən körpünün o vaxt hələ olmadığına görə yoldaşları ilə sahile gəlib, paltarlarını çıxarıb salofan pakete qoyub üzə-üzə çayı keçib toya getdikləri kimi etmək istəyib paltarlarını soyunmağını, suya girməyini, Kürün ortasında ayağının tutulmasını, çapalamağını, boğulmağını xatırladı. Sonra kimse sudan boy verib ona sarı yaxınlaşdı.

Çiyindən yapışdırıb başını sudan qaldırdı. Uzun sağanı, qararıqda pişiyinki kimi panklaları yaşlı gözünü, qumüşü üzgəcləri, buzumtu, çıpaq qadın bədənini xatırladı. Bədənindən rəşə keçdi.

Hövlənk ayağa qalxıb siqareti suya tulaq.

Heyvanların açdığı dar ağırlı yulğunlara sürünə-sürünə kənd yoluna çıxmağından qabaq çevrilib ağaran dan yerinin işığında Kürün bir qazan qaynar quğuşun kimi buğaran bulanıq suyuna baxdı. Surxay onu su pərisinin xilas etməsinə heç cür inanmaq istəmirdi.